

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (англ. мовою)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Право Європейського Союзу (англ. мовою)
Викладач (-і)	Книш Віталій Васильович
Контактний телефон викладача	+380342596134 +380667993440 +380688546816
E-mail викладача	vitaliy.knysh@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/ лінк на приєднання: https://d-learn.cnu.edu.ua/course/subscription/through/url/3a0790a6e27263eab969
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді (навпроти 410 ауд. Корпус на вул. Шевченка 44А м. Івано-Франківськ) та сайті кафедри https://kkmtap.cnu.edu.ua/rozklad-zaniat/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту індивідуальних завдань.
2. Анотація навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є право Європейського Союзу, а також практика реалізації відповідних норм міжнародного та європейського права відповідальними суб'єктами.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Змістовий модуль 1. Право ЄС. Загальна характеристика. Основні інституції Європейського Союзу. 2. Змістовий модуль 2. Галузі права ЄС. <p>Право Європейського Союзу полягає в системному і комплексному підході до вивчення суті і змісту правових явищ у рамках ЄС, визначення їх ролі і місця в системі сучасних міжнародних та європейських відносин.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї галузі виступають міжнародні та європейські нормативно-правові акти, зокрема, Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав і основних свобод, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Заключний акт НБСЕ та ціла низка міжнародних та європейських актів, визнаних та ратифікованих більшістю держав.</p> <p>Застосування норм європейського права в умовах урегулювання міжнародних та міждержавних відносин, включаючи і відносини між країнами ЄС, є дуже складним завданням і одним з основних, відповідальних напрямків роботи державних органів та всіх інституцій громадянського суспільства без кваліфікованих фахівців у сфері міжнародного права.</p> <p>Підготовка юристів-фахівців у сфері європейського права повинна стати одним з пріоритетних напрямів у євроінтеграційній діяльності. Важливо, щоб випускники вищих юридичних закладів володіли необхідними знаннями у галузі європейського права в рамках сучасного публічного права на підґрунті стійкої сформованої правової культури та знань дипломатичного етикету.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» є формування у студентів цілісного уявлення про міжнародне право як особливу систему права, його структуру, предмет і суб'єктів, джерела та основні галузі; надання необхідних знань національних і європейських правових актів, умінь та навичок правильного їх</p>	

застосування; формування вмінь і навичок роботи з нормативно-правовими документами, їх грамотну класифікацію, вміння правильно використовувати юридичні терміни; формування наукового світогляду; визначення проблем, що виникають при його застосуванні та шляхи їх усунення.

Основними цілями вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу» є опанування студентами теоретичною і нормативною базою права ЄС; вміння застосовувати на практиці теоретичні знання з міжнародно-правових питань, що постають у сфері сучасних міжнародних та європейських відносин; засвоєння студентами концептуальних основ походження та сутності права Європейського Союзу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Знання положень чинного європейського права.

Здатність аналізувати основні проблеми права ЄС.

Здатність оперувати основними поняттями та аналізувати елементи механізму правового регулювання міжнародних та європейських відносин.

Здатність розуміти особливості співвідношення міжнародного, європейського та національного права, а також загальнолюдських та національних цінностей.

Прагнення до гармонізації міжнародних, європейських та національних відносин.

Фахові компетентності:

Вміння оперувати юридичними засобами захисту і забезпечення прав особи через механізми права ЄС.

Здатність аналізувати зміст норм права ЄС.

Вміння тлумачити і застосовувати положення чинного європейського права.

Здатність узагальнювати практику застосування принципів та норм європейського права, а також уміння робити відповідні висновки.

Вміння здійснювати правильну юридичну кваліфікацію відносин, які стосуються міжнародних, міждержавних та європейських проблем правового регулювання.

Здатність до консультування з правових питань у сфері публічних міжнародних, міждержавних та європейських відносин.

Програмні результати навчання:

Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, що відбуваються в ЄС, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел права ЄС, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів ЄС.

Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спілкування (однією з офіційних мов ЄС) усно та письмово.

Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	8

семінарські заняття / практичні / лабораторні		8	
самостійна робота		74	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	081 Право	1	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
ТЕМА 1. Європейське співтовариство та Європейський Союз. Правовий статус держав-членів ЄС	2	2	8
ТЕМА 2. Основні похідні та неписані джерела права ЄС. Дія норм права ЄС	-	2	8
ТЕМА 3. Європейський парламент та Рада Європейського Союзу	2	2	8
ТЕМА 4. Європейська Комісія. Судові органи ЄС. Допоміжні інституції ЄС	2	2	8
ТЕМА 5. Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу	-	-	8
ТЕМА 6. Європейська політика сусідства	-	-	8
ТЕМА 7. Митне та податкове право ЄС. Торгове право ЄС	-	-	8
ТЕМА 8. Трудове і соціальне право Європейського Союзу	-	-	10
ТЕМА 9. Захист прав людини в ЄС. Право зовнішніх зносин ЄС	2	-	8
ЗАГ.:	8	8	74
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника - текст розміщений на сайті навчально-наукового юридичного інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2022/08/ПОЛОЖЕ_2.pdf (надалі - Положення)		
Вимоги до письмової роботи	Вимоги до виконання студентами обов'язкових та додаткових видів письмових робіт, письмових тестових завдань (в тому числі у системі дистанційного навчання), письмових експрес-опитувань на практичних заняттях тощо, а також додаткових письмових завдань), зазначаються викладачами перед проведенням відповідної письмової роботи з урахуванням системи оцінювання		

	Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Положення.
Практичні заняття	Оцінюються у за 4-рівневою шкалою (від 2 до 5). Сума отриманих оцінок за практичні завдання та самостійну роботу (крім оцінки «2») ділиться на загальну кількість оцінок та множиться на відповідний коефіцієнт. Детальніше оцінювання описано у Положенні.
Умови допуску до підсумкового контролю	Відсутність пропусків занять, написання письмової роботи (в тому числі тестів). Наявність підсумкової оцінки (в балах). Форма контролю: залік (проставляється на основі підсумкової оцінки (балів)). Форма контролю: залік (проставляється на основі підсумкової оцінки (балів)).
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової роботи під час практичних занять (письмових тестових завдань (в тому числі у системі дистанційного навчання), письмових експрес-опитувань на практичних заняттях тощо, а також додаткових письмових завдань).</p> <p>Письмові завдання для студентів заочної форми навчання можуть бути оформлені як: реферат (есе), інформаційне повідомлення, характеристика нормативно-правового акту, презентація тощо.</p> <p>Письмове завдання є комплексним, логічним, аналітичним дослідженням окремого питання, яке студент пише самостійно.</p> <p>Презентація оформляється обсягом 10-15 слайдів, де розкривається основна частина індивідуального завдання. Реферат оформляється обсягом від 6 до 10 сторінок, есе обсягом до 5 сторінок. Зазначаються структурні частини: вступ, план, основний текст (зміст питань), висновки, список використаних джерел. Реферати (есе) пишуть на основі обраних з переліку тем індивідуальних завдань, які оновлюються щороку та розміщені на кафедрі і кафедральному сайті: https://kkmtap.pnu.edu.ua/indyvidualni-miep/</p> <p>Інформаційне повідомлення повинно містити опис конкретної події, яка мала місце в суспільно-політичному житті країни (на зразок новин по телебаченню). Подію студент вибирає самостійно. Основна вимога: щоб подія стосувалась контрольно-правових відносин в країні чи світі.</p> <p>Повідомлення оформляється у письмовій формі (до 3-5 аркушів А4) та озвучується на семінарському занятті (основні вимоги: актуальність та достовірність інформації, яка подається, змістовність та логічність викладу). Підготовлені матеріали подаються викладачу.</p> <p>Оформлення, актуальність, достовірність оцінюються викладачем від 1 до 3-х балів. Виступ студента з повідомленням від 1 до 2-х балів.</p> <p>Отже максимальна кількість балів (оформлення та виступ) – 5 балів.</p> <p>Характеристика нормативно-правового акту полягає в описі даного документа, а саме зазначенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дати прийняття та вступу в силу, - дії нормативного акта, - місця документа за юридичною силою серед інших нормативно-правових актів, - кількості статей, розділів, - розкриття його змісту, - оновлень (якщо є), нових редакцій, - практики правозастосування, - спірних положень (потреби в оновленні). 	

Нормативно-правовий акт студент обирає самостійно.

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені

Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Загалом, всі студенти мають відвідувати лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення)

Неформальна освіта:

Здобувається здобувачами, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Для неформальної освіти здобувачам можна використовувати освітні платформи як на базі університету <https://law.pnu.edu.ua/korysni-posylannia/> , так і інших навчальних закладів.

Інформація про гранти, стипендіальні програми розміщена на сайті університету : https://nauka.pnu.edu.ua/category/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%d0%b8-%d1%96-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bd%d1%82%d0%b8/?_ga=2.52867176.1570955409.1693636800-1878758340.1693488216&_gl=1*1p6musc*_ga*MTg3ODc1ODM0MC4xNjkzNDg4MjE2*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MzY0NjgwNi41LjEuMTY5MzY0NzEzNy4wLjAuMA..

<https://pnu.edu.ua/nederzhavni-stypendii/>

<https://studcenter.pnu.edu.ua/category/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0%d0%bc/>

8. Рекомендована література

1. Гердеген М. Європейське право: пер. з нім. К.: К.І.С., 2021. 524 с.
2. Дайнен Д. Дедалі міцніший Союз. Курс європейської інтеграції / пер. з англ. М. Марченко. К.: К.І.С., 2006. 699 с.
3. Дахно І. І. Право Європейського Союзу [Текст]: навч. посібник /За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 416 с.
4. Європейська інтеграція [Текст] навч. посібник /за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хоменка. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 344 с.
5. Європейське право. Право Європейського союзу. Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / [Муравйов В.І. та ін.]. 2015. 307 с.
6. Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції: моногр. / за ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка. К.: Право України, 2012. 336 с.
7. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2019 рік. Результати та плани. Україна Європа. URL: http://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/zvit_implementation-2019-4.pdf
8. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: моногр. / під ред. І. В. Яковюка. К.:Право України, 2012. 208 с.
9. Комарова Т. В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: моногр. Х.: Право, 2010. 360 с.

10. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: посіб. / за ред. Л. В. Губерського. К.:Знання, 2009. 75 с.

11. Кравчук І. В. Гармонізація національних правових систем з правом ЄС. К.: Слово, 2004. 319 с.

12. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): моногр. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.

13. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу: пер. з англ. К.: К.І.С., 2021. 446 с.

14. Назаренко М.О. Комплексний механізм реалізації євроінтеграційної політики України: дис. кандидата наук з держ. упр. за спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» // Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України. Одеса. 2014. 238 с.

15. Право Європейського Союзу: навч. посіб. / за заг. ред. Р. А. Петрова. 2-ге вид. К.: Істина, 2020. 376 с.

16. Право Європейського Союзу: підруч. / за ред. В. І. Муравйова. К.: Юрінком Інтер, 2011. 704 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Книш В. В. Право Європейського Союзу (англ. мовою): навчально-методичний посібник для забезпечення самостійної роботи студентів заочної форми навчання. Івано-Франківськ, 2023.

2. Книш В. В. Право Європейського Союзу (англ. мовою): методичні вказівки і завдання для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів заочної форми навчання. Івано-Франківськ, 2023.

<https://kkmap@pu.if.ua/денна-форма-навчання/>

Викладач: Віталій КНИШ,
професор кафедри конституційного,
міжнародного та адміністративного права
Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника